

**Program przeciwdziałania narkomanii
na lata 2019 -2021**

SPIS TREŚCI

I. DIAGNOZA ZJAWISKA NARKOMANII W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM.....	3
1.1 Problem uzależnienia od narkotyków.....	3
1.2 Zżywanie środków odurzających przez młodzież.....	5
1.3 Środki zastępcze.....	6
1.4 Zachorowalność na HIV i AIDS.....	10
2.1 Cele strategiczne i operacyjne.....	12
2.2 Monitoring i wdrażanie Programu.....	17
2.3 Realizatorzy Programu.....	17

I. DIAGNOZA ZJAWISKA NARKOMANII W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM

1.1 Problem uzależnienia od narkotyków

Narkomania to jedna z poważniejszych chorób współczesnego społeczeństwa. To zjawisko wielowymiarowe, które pociąga za sobą liczne konsekwencje, wśród których najdotkliwsze są szkody zdrowotne, jak infekcje, zatrucia organizmu czy depresja. Narkomania charakteryzuje się przymusem zażywania środków odurzających. Jest rozpatrywana również w kontekście gospodarczym, prawnym czy też kulturowym. Istnieje kilka umownych poziomów intensywności kontaktu z narkotykami, rozpoczynając od inicjacji, a na zaawansowanym uzależnieniu kończąc.

W 2014 roku na terenie województwa podlaskiego w kontekście przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii odnotowano 1168 czynów związanych z przestępczością narkotykową. W roku 2015 w porównaniu do roku wcześniejszego zarejestrowano spadek przestępstw o 118, zaś w roku 2016 stwierdzono ponowny wzrost o 27 przestępstw. W 2014 roku wszczęto 640 postępowań dotyczących przestępstw narkotykowych, w efekcie prowadzonych czynności wykryto 1 118. W roku 2015 odnotowano o 40 przestępstw więcej, zaś wykryto 999. Rok 2016 przyniósł 671 postępowań wszczętych i wykryto 1031 postępowań.. W roku 2017 w porównaniu do roku 2016 odnotowano spadek przestępstw oraz czynów karalnych nieletnich, natomiast wszczęto o 97 więcej postępowań. W analizowanych latach 2014-2016 największą liczbę nieletnich, którzy popełnili przestępstwa narkotykowe odnotowano w roku 2015.

Tabela 1. Przestępstwa popełnione przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii na terenie województwa podlaskiego

	2014	2015	2016	2017
Przestępstwa stwierdzone	1168	1050	1077	1014
Czyny karalne nieletnich	46	72	66	63
Podejrzani	664	707	741	702
Sprawcy czynów karalnych	-	59	39	39
Postępowania wszczęte	640	680	671	764
Przestępstwa wykryte	1118	999	1031	979

Źródło: opracowanie własne na podstawie Systemu analitycznego KSIP

W kontekście przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, w 2017 roku na terenie województwa podlaskiego:

- odnotowano 1014 czynów związanych z przestępczością narkotykową (2016 r. – 1077 czynów),
- wszczęto ogółem 764 postępowań dotyczących przestępstw narkotykowych (2016 r. – 671),
- w efekcie prowadzonych czynności wykryto 979 przestępstw (2016 r. – 1031).

W zasięgu terytorialnym **Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej** w 2017 roku ujawniono następujące zdarzenia z udziałem substancji psychoaktywnych:

- 03.01.2017 – marihuana 8,24 g (szacunkowa wartości 288,40 zł, placówka SG w Płaskiej).
- 05.02.2017 – haszysz 1,84 g (szacunkowa wartość 73,60 zł, placówka SG w Kuźnicy).
- 05.02.2017 – marihuana 3,26 g (szacunkowa wartość 130,40 zł, placówka SG w Kuźnicy).
- 14.05.2017 – metamfetamina 189,93 g (szacunkowa wartość 7 597,00 zł, placówka SG w Kuźnicy).
- 20.05.2017 – marihuana 3,50 g (szacunkowa wartość 140 zł, placówka SG w Kuźnicy).
- 18.06.2017 – haszysz 117,03 kg (szacunkowa wartość 3 510 768,00 zł, placówka SG w Kuźnicy).
- 21.07.2017 – amfetamina 22,80 g (szacunkowa wartość 1 150,00 zł, placówka SG w Bobrownikach).
- 22.07.2017 – marihuana 1,30 g (szacunkowa wartość 58,50 zł, placówka SG w Kuźnicy).
- 19.10.2017 – marihuana 7,04 g (szacunkowa wartość 246,40 zł, placówka SG w Kuźnicy).
- 28.11.2017 – marihuana 1,0 g (szacunkowa wartość 30 zł, placówka SG w Michałowie).

Szacunkowa czarnorynkowa wartość narkotyków zabezpieczonych przez podlaską Policję w roku 2017 wyniosła około 3,5 mln zł.¹

¹ Raport z realizacji „Programu przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2014-2018” w 2016 roku.

1.2 Zazywanie środków odurzających przez młodzież

Za wskaźnik aktualnego używania substancji przyjmuje się zwykle używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem (stan na 2015 r.). Dane zawarte w tabeli pokazują, że marihuany lub haszyszu w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem używało 19,2% uczniów z młodszej grupy i 31,5% - ze starszej. Substancje wziewne aktualnie używało 5,9% gimnazjalistów i 2,4% uczniów ze szkół ponad gimnazjalnych, zaś ecstazy 2,9% uczniów z pierwszej grupy i 2,4% - z drugiej.

Tabela nr 2. Zazywanie środków odurzających na 12 miesięcy przed badaniem (dane ogólnopolskie)

poziom klasy		1995	1999	2003	2007	2011	2015
III klasy gimnazjum	Marihuana lub haszysz	6,9	12,3	14,5	10,9	20,1	19,2
	Substancje wziewne	4,3	4,3	4,1	3,5	4,6	5,9
	Ecstasy	X	X	1,7	1,4	2,2	2,9
	Amfetamina	X	X	X	X	X	3,7
	Metaamfetamin a	X	X	X	X	X	3,0
	Kokaina	X	X	X	X	X	3,2
	Crack	X	X	X	X	X	1,0
II szkół ponadgimna -zjalnych	Marihuana lub haszysz	10,0	17,4	26,1	17,4	28,5	31,5
	Substancje wziewne	2,8	1,6	2,2	2,7	2,2	2,4
	Ecstasy	X	X	3,5	2,5	3,1	2,4
	Amfetamina	X	X	X	X	X	4,2
	Kokaina	X	X	X	X	X	2,5

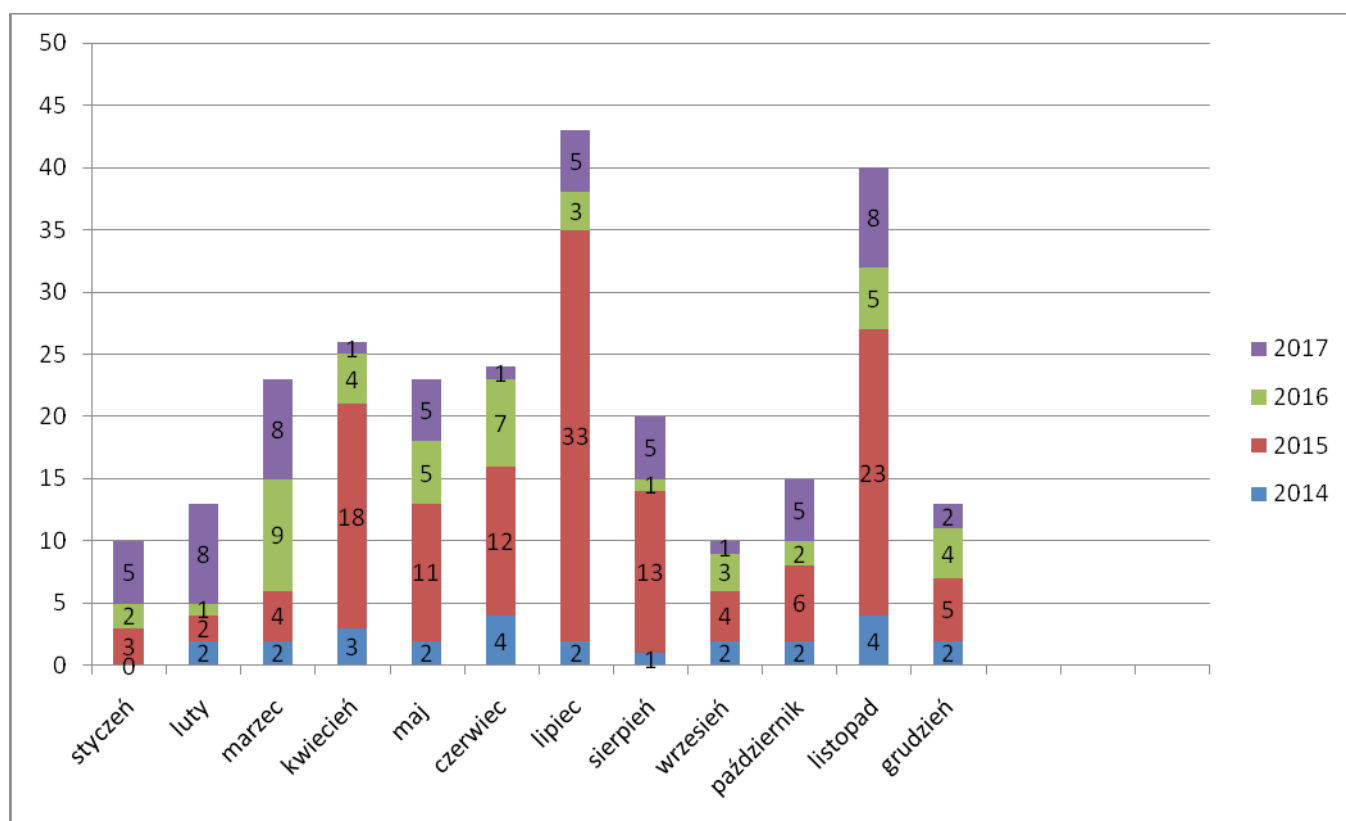
	Crack	X	X	X	X	X	1,0
--	-------	---	---	---	---	---	-----

Źródło: Europejski program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD 2015

1.3 Środki zastępcze

Intensywny postęp technologiczny, wysoka konsumpcja i szybkie tempo życia przyczyniło się do powstawania nowych typów uzależnień. Informacje na temat skali nowych uzależnień w skali kraju jak również na terenie województwa podlaskiego są trudne do oszacowania. Poważnym problemem jest uzależnienie od dopalaczy i innych środków zastępczych. W ramach współpracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej z placówkami służby zdrowia województwa podlaskiego, zgłoszono przypadki podejrzeń zatruc środków zastępczymi, których zestawienie liczbowe prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 1. Zatrucia środkami zastępczymi

Źródło: Raport z realizacji „Programu przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2014-2018” w 2017 r.

Największą liczbę zgłoszeń przypadków podejrzeń zatrucień środkami zastępczymi odnotowano w terminie od kwietnia do sierpnia a także w listopadzie w 2015 roku. Zmiany w prawie narkotykowym, mające na celu delegalizację kolejnych substancji psychoaktywnych, projektowane oraz wprowadzone w tym czasie, spowodowały błyskawiczne „wietrzenie magazynów” dystrybutorów „dopalaczy”, czego przykładem była promocyjna akcja jednego ze sklepów internetowych oferującego w czerwcu 2015 roku przy zakupie jednego „dopalacza” - drugi gratis. Pozbywanie się substancji w tak atrakcyjny dla użytkowników „dopalaczy” sposób, spowodowało masowe zatrucia syntetycznymi

kannabinoidami, którymi nasączony był susz. W 2017 roku odnotowano wzrost zatruc środkami zastępczymi – 54 w porównaniu do wyraźnego spadku w roku 2016 – 45 przypadków.

Ofiarami eksperymentów z narkotykami i podobnymi substancjami najczęściej są osoby mające mniej niż 18 lat. Z kolei biorąc pod uwagę płeć to przypadki zatruc środkami zastępczymi niezmiennie dotyczą przede wszystkim mężczyzn, jednak prawie dwukrotnie wzrosła liczba kobiet, które uległy zatruciu środkami zastępczymi.

Tabela nr 3. Podejrzenia zatruc środkami zastępczymi ze względu na wiek i płeć w latach 2014- 2016

	2014	2015	2016	2017
Ogółem, w tym:	28	133	45	54
Nieletni	19	61	18	16
18-25 lat	7	42	12	25
25-41 lat	2	30	15	13
Kobiety	8	13	7	13
Mężczyźni	20	120	39	41

Źródło: Raport z realizacji „Programu przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2014-2018” w 2017 roku

W ramach działań podejmowanych w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych na terenie województwa podlaskiego w 2017 roku, Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła czynności kontrolne oraz administracyjno-egzekucyjne, które przedstawia tabela poniżej.

Tabela nr 4. Działania kontrolne i administracyjno – egzekucyjne organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2017 roku

Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba wydanych decyzji w I instancji	Liczba zabezpieczonych opakowań	Wielkość zabezpieczonych produktów/waga w gramach	Liczba pobranych próbek do badań	Kwota nałożonych kar (w zł)
5	189	3510	3746,99	20	440 000

Źródło: Raport z realizacji „Programu przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2014-2018” w 2017 roku

Dane dotyczące pomocy społecznej udzielanej z powodu narkomanii, również pozwalają w pewnym stopniu diagnozować skalę tego problemu. W województwie podlaskim w roku 2016 wydano 88 decyzji o przyznaniu pomocy ze względu na wystąpienie tego problemu (jedną mniej niż w roku 2015 oraz pięć więcej niż dwa lata wcześniej). Liczba ta stanowiła 0,1% wszystkich decyzji wydanych w tym okresie.

Tak jak w przypadku alkoholizmu, potrzeby wzrosły przede wszystkim w subregionie bielskim, gdzie wydano 29 decyzji (w tym 24 decyzje na terenie powiatu bielskiego), podczas gdy rok wcześniej było ich tylko 11. Stosunkowo dużo decyzji wydano również na rzecz mieszkańców powiatu białostockiego (27 decyzji), lecz w tym przypadku ich liczba spadła w porównaniu do lat wcześniejszych.

Tabela nr 5. Pomoc społeczna przyznawana z powodu narkomanii w latach 2014-2016 (na podstawie decyzji) dane według subregionów województwa podlaskiego

Jednostka terytorialna	2014	2015	2016	2016 względem 2014
POLSKA	4 146	4 579	4 406	+260
PODLASKIE	83	89	88	+5
SUBREGION BIELSKI	9	11	29	+20
Powiat bielski	4	3	24	+20
Powiat hajnowski	0	1	4	+4
Powiat siemiatycki	5	7	1	-4
SUBREGION ŁOMŻYŃSKI	13	10	5	-8
Powiat m. Łomża	5	1	1	-4
Powiat łomżyński	1	1	1	0
Powiat grajewski	3	6	1	-2
Powiat kolneński	0	0	2	+2
Powiat wysokomazowiecki	1	1	0	-1
Powiat zambrowski	3	1	0	-3
SUBREGION BIAŁOSTOCKI	33	34	27	-6
Powiat m. Białystok	22	22	12	-10
Powiat białostocki	11	12	15	+4
SUBREGION SUWAŃSKI	28	34	27	-1
Powiat m. Suwałki	15	11	3	-12
Powiat suwański	2	2	13	+11
Powiat augustowski	8	18	10	+2
Powiat moniecki	2	1	0	-2
Powiat sejneński	0	0	0	0
Powiat sokólski	1	2	1	0

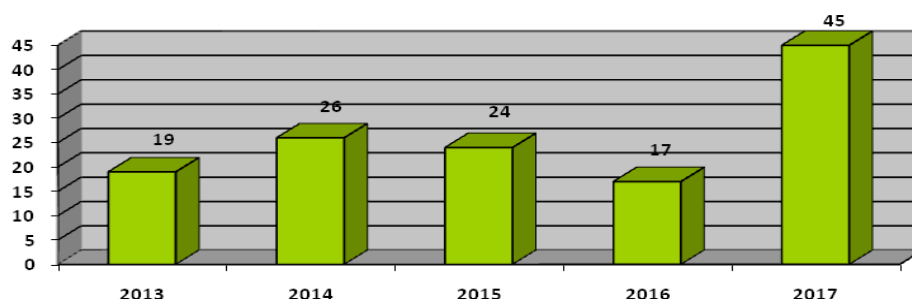
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

1.4 Zachorowalność na HIV i AIDS

Jedną ze zdrowotnych konsekwencji używania narkotyków, w szczególności drogą dożylną, jest rozprzestrzenianie się chorób przenoszonych przez krew, wśród nich HIV/AIDS i wirusowego zapalenia wątroby. Zakażenia krwiopochodne w grupie osób używających narkotyków iniekcyjnie nabywane są zazwyczaj w konsekwencji używania wspólnego sprzętu (strzykawek, igieł, pojemników do mieszania i przygotowania narkotyku). Poza zakażeniami związanymi z korzystaniem ze wspólnego sprzętu do wstrzyknięć, do zakażeń HIV i HBV dochodzi również podczas kontaktów seksualnych.

Poniższe wykresy przedstawiają sytuację epidemiologiczną zakażeń wirusem HIV (Wykres 2) oraz zachorowań na AIDS (Wykres 3) w województwie podlaskim w latach 2013-2017.

Wykres 2. Liczba nowych zakażeń wirusem HIV w latach 2013-2017 w województwie podlaskim²

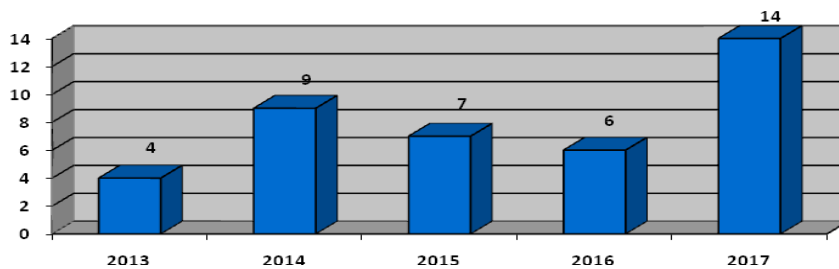
Źródło: Raport z realizacji „Programu przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2014-2018” w 2017 roku

Jak wynika z danych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku, w 2017 roku w województwie podlaskim zanotowano **45 nowych przypadków** zakażenia wirusem HIV i jest to najwyższa liczba zakażeń w ciągu ostatnich pięciu lat.

Wykres 3. Liczba zachorowań na AIDS w latach 2013-2017 w województwie podlaskim³

² Źródło: Raport z realizacji „Programu przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2014-2018” w 2017 roku

³ Źródło: Raport z realizacji „Programu przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2014-2018” w 2017 roku

Źródło: Raport z realizacji „Programu przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2014-2018” w 2017 roku

II. Program przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2019 - 2021

Program przeciwdziałania narkomanii realizuje się, w myśl ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej. Zadania określone ustawą realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, inne podmioty zaangażowane w przeciwdziałanie narkomanii oraz rodziny osób uzależnionych. Zgodnie z ww. ustawą, organ wykonawczy samorządu województwa opracowuje projekt Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, uwzględniając kierunki i rodzaje działań określone w Narodowym Programie Zdrowia oraz wskazane w ustawie. Wojewódzki Program stanowi część strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej. „Program przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2019-2020” jest programem operacyjnym „Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020”, który poprzez cele nadrzędne i zadania wpisuje się w następujące obszary strategiczne: Obszary strategiczny II – Wypełnianie funkcji rodzin (rodziny z osobami zależnymi, bezpieczeństwo), Obszar strategiczny III – Profilaktyka oraz oferta leczenia w systemie ochrony zdrowia, Obszar strategiczny VI – Kapitał społeczny. Dokumentami, które regulują zadania i obowiązki w zakresie przeciwdziałania narkomanii, a także współdziałają z przedmiotowym obszarem, są:

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2018, poz. 913 z późn. zm.⁴)

⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2018 r. poz. 1000 i poz. 1432.

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.⁵⁾)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2137)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.⁶⁾)
- Narodowym Programie Zdrowia
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS
- Program Ochrony Zdrowia Psychicznego

2.1 Cele strategiczne i operacyjne

Cel strategiczny I: Ograniczanie stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (NSP)

Cel operacyjny: Działania informacyjne i edukacyjne

Zadania:

1. Prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia.
2. Upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz ich rodzin, przez bieżącą aktualizację baz danych i ich udostępnianie.

Lp.	Wskaźnik	Źródło
1.	Liczba działań edukacyjnych kierowanych do różnych grup docelowych na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,

⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2018 r. poz. 1490 i poz. 1669.

⁶ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2018 r. poz. 650, poz. 723 i poz. 1365.

		ROPS w Białymstoku
2.	Liczba upowszechnionych informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, ROPS w Białymstoku

Cel strategiczny II: Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii

Cel operacyjny: Podnoszenie kwalifikacji oraz rozwój umiejętności zawodowych osób zaangażowanych w przeciwdziałanie narkomanii

Zadania:

1. Prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej.
2. Szkolenie grup zawodowych, w szczególności takich jak: lekarze psychiatry, lekarze podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki i położne podstawowej opieki zdrowotnej, specjaliści terapii uzależnień i psycholodzy w zakresie tematyki uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz skutecznych interwencji i programów profilaktycznych i leczniczych.

Lp.	Wskaźnik	Źródło
1.	Liczba różnych form szkoleniowych dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą na temat wczesnego wykrywania zagrożenia używania środków psychoaktywnych.	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, ROPS w Białymstoku
2.	Liczba szkoleń dla specjalistów pracujących w obszarze profilaktyki uzależnień,	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,

Cel strategiczny III: Profilaktyka

Cel operacyjny: Rozwój profilaktyki uniwersalnej, selektywnej, wskazującej

Zadania:

1. Wspieranie realizacji programów profilaktyki uniwersalnej adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, osób dorosłych, w tym programów profilaktyki, które biorą pod uwagę wspólne czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych,
2. Wspieranie realizacji programów rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.
3. Wspieranie realizacji programów profilaktyki selektywnej realizowanych w miejscach o zwiększonym ryzyku używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP (np. miejsca rekreacji, imprezy muzyczne, kluby).
4. Wspieranie realizacji programów wczesnej interwencji i profilaktyki selektywnej, adresowanych do środowisk zagrożonych, w szczególności dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznym oraz osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP w sposób okazjonalny.
5. Wspieranie realizacji programów profilaktyki wskazującej adresowanych do osób lub grup wysoce narażonych na czynniki ryzyka, w szczególności do osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP w sposób szkodliwy.

Lp.	Wskaźnik	Źródło
1.	Liczba programów profilaktyki uniwersalnej adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym oraz osób dorosłych	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, ROPS w Białymstoku
2.	Liczba programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców lub osób pracujących z dziećmi i młodzieżą	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, ROPS w Białymstoku

3.	Liczba programów profilaktyki selektywnej realizowanych w miejscach o zwiększonym ryzyku używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, ROPS w Białymstoku
4.	Liczba programów wczesnej interwencji i profilaktyki selektywnej, adresowanych do środowisk zagrożonych	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, ROPS w Białymstoku
5.	Liczba programów profilaktyki wskazującej adresowanych do osób lub grup wysoce narażonych na czynniki ryzyka.	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, ROPS w Białymstoku

Cel strategiczny IV: Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna

Cel operacyjny: Zwiększanie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych

Zadania:

1. Wspieranie realizacji programów redukcji szkód zdrowotnych i społecznych wśród osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, obejmujące m.in. działalność edukacyjną, wsparcie społeczne i socjalne, programy wymiany igieł i strzykawek (zapobieganie zakażeniom przenoszonym drogą krwi – HIV, HBV, HCV itd.) oraz testowanie w kierunku zakażeń krwiopochodnych (HIV, HBV i HCV).
2. Rozwijanie dostępu do leczenia ambulatoryjnego dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP.
3. Wspieranie programów reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP.

Lp.	Wskaźnik	Źródło
1.	Liczba programów obejmujących wymianę igieł i strzykawek (zapobieganie zakażeniom	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu

	przenoszonym drogą krwi – HIV, HBV i HCV itd.)	Przeciwdziałania Narkomanii
2.	Liczba placówek ambulatoryjnych leczniczych wspieranych przez jednostki samorządu terytorialnego	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii
3.	Liczba szkoleń zawodowych/staży pracy dla osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomani

Cel strategiczny V: Badania i monitoring problemu narkotyków i narkomanii

Cel operacyjny: Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych wobec problemu

Zadania:

1. Zbieranie i analiza danych statystycznych dotyczących problemu narkotyków i narkomanii.
2. Realizacja badań ilościowych w populacji generalnej i wśród młodzieży szkolnej, prowadzonych według metodologii Europejskiego Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii.
3. Rozwój i konsolidacja monitoringów wojewódzkich oraz lokalnych.

Lp.	Wskaźnik	Źródło
1.	Liczba badań ankietowych dotyczących problemu narkotyków i NSP	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii
2.	Liczba badań ankietowych wśród młodzieży szkolnej przeprowadzanych zgodnie z metodologią zalecaną przez Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii
3.	Liczba monitoringów wojewódzkich oraz lokalnych	Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu

		Przeciwdziałania Narkomanii, ROPS w Białymstoku
--	--	---

2.2 Monitoring i wdrażanie Programu

W celu oceny osiągnięcia celów Programu i zweryfikowania czy zakładane zadania są realizowane zgodnie z harmonogramem prowadzony będzie monitoring określonych wskaźników. Celem monitoringu będzie uzyskanie informacji zwrotnej na temat realizacji programu. Monitoring „Programu przeciwdziałania narkomanii na lata 2019 – 2021” pozwoli ocenić postępy prowadzonych działań. Za monitoring odpowiedzialny jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku.

2.3 Realizatorzy Programu

- Samorząd Województwa Podlaskiego i jego jednostki, samorządy gminne, powiatowe i ich jednostki
- Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień
- Organizacje pozarządowe, kościoły
- Służba więzienna
- Policja
- Podmioty lecznicze
- Podlaski Oddział Straży Granicznej
- Stacje sanitarno – epidemiologiczne